

Raadgever Wet maatschappelijke ondersteuning

Op 14 februari 2006 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel over de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De verwachting is dat de Eerste Kamer de behandeling voor de zomer van 2006 afrondt. Het doel van de wet is het bevorderen van participatie van alle burgers door een samenhangend lokaal beleid. De nieuwe wet gaat in op 1 januari 2007. Met de Wmo legt het Rijk de verantwoordelijkheid voor maatschappelijke ondersteuning expliciet bij de gemeenten. Het Rijk blijft systeemverantwoordelijk.

Taak van de gemeente

Doel van de Wmo is dat mensen zoveel mogelijk deelnemen aan de samenleving. Het gaat dan om mensen die ondersteuning nodig hebben vanwege een lichamelijke of psychische beperking, maar bijvoorbeeld ook om jongeren met problemen of wijken waar weinig samenhang is. De bestaande taken van gemeenten op het terrein van welzijn en voorzieningen voor gehandicapten komen onder de Wmo te vallen. Daarnaast krijgen gemeenten een nieuwe taak op grond van de Wmo, namelijk de huishoudelijke verzorging. Participatie van burgers is een heel brede doelstelling. Ook andere beleidsterreinen zijn daarbij belangrijk. Er zijn bijvoorbeeld relaties met wonen, ruimtelijke ordening en de Wet werk en bijstand. De gemeente is aan zet om een brede visie op participatie vorm te geven en samenhangend beleid te maken.

Beleidsplan

Gemeenten moeten een beleidsplan opstellen met

negen prestatievelden. De velden met een sterretje bevatten nieuwe taken ten opzichte van de oude Welzijnswet en de Wet voorzieningen gehandicapten. De velden zijn:

1. bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning*
4. het ondersteunen van mantelzorgers, daar onder begrepen steun bij het vinden van oplossingen als mantelzorgers hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen*, en van vrijwilligers
5. het bevorderen van deelname aan maatschappelijk verkeer en zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen ge-

- noemd bij 5 voor behoud van zelfstandig functioneren of deelname aan maatschappelijk verkeer*
7. bieden van maatschappelijke opvang waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van huiselijk geweld
  8. het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg met uitzondering van de psychosociale hulpverlening na ongevallen en rampen
  9. het bevorderen van verslavingsbeleid

Betrekken van burgers

Gemeenten bepalen binnen de kaders van de Wmo zelf hoe zij het beleid vormgeven. Volgens het wetsvoorstel moeten ze burgers daar expliciet bij betrekken. Het college moet burgers vroegtijdig in de gelegenheid stellen zelfstandige voorstellen te doen voor het beleid. Bij het bepalen van het beleid moet rekening worden gehouden met belangen en behoeften van mensen die hun behoeften niet goed kenbaar kunnen maken. In het beleidsplan moet staan hoe de raad en college zich hebben vergewist van de behoefte van kleine doelgroepen. Organisaties die de vragers van maatschappelijke ondersteuning vertegenwoordigen, hebben het recht om advies te geven op het beleidsplan Wmo. Dit gebeurt voordat het college het plan aan de raad voorlegt om het vast te stellen. Voor mensen met beperkingen en mantelzorgers en vrijwilligers heeft de gemeente daarnaast een compensatieverplichting. De gemeente moet voorzieningen treffen die burgers in staat stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich te verplaatsen per vervoermiddel, medemensen te ontmoeten en sociale verbanden aan te gaan. De raad stelt hiervoor een verordening vast die bepaalt wie welke voorziening krijgt en wanneer.

Regionale samenwerking

Gemeenten werken op verschillende manieren samen op Wmo-gebied. Zo zijn er gemeenten die de inkoop van huishoudelijke verzorging gezamenlijk regelen om scherpe afspraken te kunnen maken. Ook hebben gemeenten samen een startnotitie Wmo geformuleerd met enkele lokale invullingen. Een ander voorbeeld is het gezamenlijk inrichten van een lokaal loket of steunpunt voor mantelzorgers.

Rol van de gemeenteraad

Initiëren

De raad kan aangeven op welke wijze hij betrokken wil zijn bij het maken van het Wmo-beleidsplan. Een ander initiatief is het starten van een adviesraad waarin organisaties zijn vertegenwoordigd van vragers van maatschappelijke ondersteuning. Bij de initiërende rol is het van belang een goed beeld te hebben van het beleidsveld. Wie zijn de kwetsbare burgers in de

gemeente en welke ondersteuning hebben zij nodig? Welke mensen zijn al goed vertegenwoordigd en hoe zit dat bijvoorbeeld met dak- en thuislozen? Heeft de gemeente al actief beleid om vrijwilligers en mantelzorgers te helpen?

Kaderstellen

De raad stelt de verordeningen vast, waaronder de verordening voor de individuele voorzieningen waarvoor de compensatieverlichting geldt. De raad stelt ook het beleidsplan Wmo vast. In deze documenten staan principiële keuzes; het is aan de raad om die te maken. Bijvoorbeeld: Is het wenselijk inkomensgrenzen te hanteren voor huishoudelijke zorg? Wat moeten mensen zelf regelen? Is het nodig een eigen bijdrage te heffen? Hoe moet het welzijnsbeleid georganiseerd zijn?

Controleren

Straks is het beleid vastgesteld en zijn de verordeningen van kracht. De raad heeft dan als taak te controleren of de uitvoering leidt tot de gewenste effecten. Omdat het een nieuwe wet betreft, is goede controle en tijdig bijstellen belangrijk. Vragen zijn bijvoorbeeld: Hoe waarderen de burgers de dienstverlening? Hoeveel mensen maken gebruik van welke voorzieningen? Moet het financiële beleid worden bijgesteld? Het college moet jaarlijks voor 1 juli het klanttevredenheidsonderzoek publiceren; dit kan een basis vormen voor de controle. Gemeenten zullen zich ook met elkaar willen vergelijken en onderling willen leren van hun ervaringen. Dit kan door deelname aan een benchmark.

Ontwikkelingen

Het kabinet zal bekijken of de nieuwe wet de gewenste resultaten oplevert. Ook zal de wet na enkele jaren geëvalueerd worden. Daarnaast blijft de ambitie van het kabinet om de extramuralisering door te zetten. Zo zal de afbouw van verpleeg- en verzorgingshuizen doorgaan. Het nieuwe kabinet zal bekijken of ook andere taken uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten naar gemeenten over moeten gaan. Zorg die verzekerd kan worden, zal worden ondergebracht in de nieuwe Zorgverzekeringswet.

Aanbod VNG

- Alles over de belangenbehartiging en ontwikkelingen in de Tweede Kamer vindt u op www.vng.nl > Zorg, welzijn en sport > Zorg en gezondheid > Wet maatschappelijke ondersteuning.
- Samen met het ministerie van VWS is een traject gestart om de invoering van de Wmo te ondersteunen. U leest er alles over op www.invoeringwmo.nl.
- U kunt zich aanmelden voor de gratis Wmo-nieuwsbrief via www.vnguitgeverij.nl.